

*Т. О. Сазонова, к.е.н., доцент,
І. В. Галинець, здобувач вищої освіти,
Полтавська державна аграрна академія, м. Полтава*

УДОСКОНАЛЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ЕТИКИ ДІЯЛЬНОСТІ КЕРІВНИКІВ ПІДПРИЄМСТВА

Розглядаючи етику менеджменту, маємо на увазі норми поведінки менеджера, вимоги, що висувається соціумом до його стилю роботи, характеру спілкування з людьми, соціального образу. Заняття такою трудовою діяльністю, як менеджмент, престижно, так як воно передбачає високий рівень освіти, професіоналізм, досить високу оплату праці. Все це визначає важливість моральної, етичної сторони діяльності менеджера.

Причини цього:

1. Менеджер служить прикладом ставлення до своїх службових обов'язків для рядових співробітників і інших менеджерів; порушення ним етичних норм може бути сприйнято рядовими співробітниками як, свого роду, «сигнальна ракета» – можна робити те, що не можна. І, оскільки менеджер в центрі уваги, етичні порушення з його боку служать поганим прикладом більшою мірою, ніж подібні ж дії рядового співробітника.

2. Будь-яка дія, вчинок менеджера мають не тільки миттєвий ефект. Своїми етичними (або неетичними) діями, протягом певного часу, він формує комплекс моральних засад оточуючих його людей: підлеглих, споживачів (клієнтів або покупців), постачальників і навіть конкурентів.

Виконуючи виховну роль, менеджер формує культуру ставлення працівників до їхньої продукції або наданої послуги, правила спілкування співробітників між собою, основи контактів «менеджер – підлеглий» і т. п. Якщо говорити про зовнішнє середовище, то менеджери, особливо топ-менеджери, формують стандарти відносин з конкурентами, постачальниками, діловими партнерами тощо. У зв'язку з цим, сучасний менеджер повинен сам показувати зразки морально бездоганної поведінки і виховувати ті ж якості у своїх підлеглих і у партнерів. Зрештою, від нас самих залежить, якою мовою розмовляють з нами люди.

Етичність дій працівників визначається двома групами факторів:

1. Комплекс етичних засад, якими особистість володіє від народження, уявлення про те, що є добро і що є зло, тобто власний етичний кодекс, з яким людина живе і працює, яку б посаду вона не обіймала і яку б роботу не виконувала.

2. Вимоги, які додані людині ззовні: це може бути етичний кодекс організації, де людина працює, правила внутрішнього розпорядку, усні вимоги менеджера більш високого рівня.

3 метою проходження навчання етиці управління пропонуємо менеджерам сучасного підприємства пройти тренінгові навчання, наприклад такого змісту (табл. 1).

Таблиця 1

Тренінг-навчання менеджерів «Розвиток професійної етики менеджерів» [складено на основі 1]

Назва тренінгу 1	Мета тренінгу 2	Вправи тренінгу 3
1. Тренінг розвитку навичок самопрезентації і налагодження стосунків з іншими учасниками	а) зближення членів тренінгу; б) зняття емоційної напруженості, формування згуртованості тренінгової групи, емоційної теплоти й близькості між її членами; в) створення у учасників мотивації на розв'язання етичних дилем майбутньої професійної діяльності	Вправа 1. «Представлення себе» Вправа 2. «Висловлення вражень один про одного» Вправа 3. «Невербальний контакт» Вправа 4. «Довіра»
2. Тренінг розвитку моральної свідомості	а) визначення змісту основних понять універсальної і професійної етики; б) аналіз етичної дилеми, пов'язаної з професійною діяльністю особистості;	2. Тренінг розвитку моральної свідомості
3. Тренінг формування навичок етичної поведінки менеджера	а) визначення змісту понять «етична поведінка», «етичне рішення» і «моральна відповідальність»; б) аналіз етичної дилеми, пов'язаної з етичною поведінкою особистості; в) розв'язання етичної дилеми, пов'язаної з етичною поведінкою керівника, яка є актуальною для більшості учасників тренінгу.	Метод незакінчених речень (з подальшим груповим обговоренням).
4. Тренінг побудови	а) визначення змісту понять «етична дилема» і «етика взаємовідносин»;	Метод незакінчених речень (з подальшим

етичних взаємовідносин менеджера з іншими економічними агентами	б) аналіз етичної дилеми, пов'язаної з етичними взаємовідносинами економічних агентів; в) розв'язання етичної дилеми, пов'язаної з етичними взаємовідносинами між організаціями, яка є актуальною для більшості учасників тренінгу.	груповим обговоренням). Робота в парах. Ситуація «Піратська програма». Групова дискусія. Творче завдання.
---	--	---

Отже, згідно запропонованої програми, тренінги розташовані у логічній послідовності. Дані тренінг-програми спрямованих на розвиток навичок самопрезентації і налагодження стосунків з іншими учасниками, підвищення рівня моральної свідомості, формування навичок етичної поведінки підприємця в організації, етичних взаємовідносин з іншими економічними агентами, закріплення основних етичних норм міжнародного бізнесу [1].

У підсумку зазначимо, принципи етики управління зобов'язують менеджера дотримуватися загальнолюдських норм поведінки, культурних традицій, а також корпоративні і професійні кодекси честі, норми субординаційної етики. Етика управління включає культуру взаємин між керівниками і підлеглими, що базується на принципах чесності, справедливості, відповідальності, повазі гідності, корпоративної і людської солідарності, лояльності і порядності.

Список використаних джерел:

1. Кононець М. О. Тренінг «Розвиток професійної етики підприємців» [Електронний ресурс] – М. О. Кононець. – Режим доступу : <http://nbuv.gov.ua>